

Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України

Державний стандарт професійно-технічної освіти

ДСПТО 5149.01.00.66.22-2013

Професія – інструктор з індивідуального навчання водінню

Код-5149

Спеціалізація – індивідуальне навчання водінню транспортних засобів

Видання офіційне
Київ
2013

Цей Держаний стандарт професійно-технічної освіти ДСПТО 5149.01.00.66.22-2013, розроблений у відповідності із затвердженою кваліфікаційною характеристикою на професію код КП 5149 – інструктор з індивідуального навчання водінню, дає право всім закладам професійно-технічної освіти незалежно від форми власності та підпорядкування, при наявності ліцензії Міністерства освіти і науки України проводити навчання на дану професію.

Розробники:

- Сулима В.В. – провідний спеціаліст Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Голова Президії ГО «ВОСНВіБДР»
- Супрун К.В. – майстер виробничого навчання водінню МВПУАТ та БМ.
- Сухарев С.М. – заступник начальника управління освітньої діяльності ЦК ТСО України.

Керівник проекту:

- Супрун В.В. – директор Департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України, кандидат економічних наук, доцент.

Науковий консультант:

- Паржницький В.В. – начальник відділення науково-методичного забезпечення змісту освіти Міністерства освіти і науки України, кандидат педагогічних наук.

Під загальною редакцією: Сулими В.В.

Рецензент:

- Коваленко В.М. – директор МВПУАТ та БМ, доктор педагогічних наук, академік.

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту ПТО з професії код 5149, «інструктор з індивідуального навчання водінню» надсилати за адресою: 03049 м. Київ, вул. Богданівська, буд. № 5 – А, к. 19 ;

Тел / факс (044) 245- 39- 46 . Моб. Тел.- 097- 209- 88- 01

Примітка: Цей державний стандарт не може бути тиражований будь - яким способом без дозволу ДЕПАРТАМЕНТУ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ або ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СПРИЯННЯ НАВЧАННЮ ВОДІЇВ І БЕЗПЕЦІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ.

Директор Департаменту ПТО

В.В. СУПРУН

Міністерство освіти і науки України**Н А К А З****м. Київ**

« 27 » 06 _____ 2013 р.

№ 860

Про затвердження і впровадження
Державного стандарту з професії:
КП 5149 «інструктор з індивідуального
навчання водінню»

Відповідно до статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту та постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 року №1135 «Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Державний стандарт професійно-технічної освіти з професії, код 5149 «інструктор з індивідуального навчання водінню», ДСПТО 5149.01.00.66.22-2013, що додається.
2. Установити, що Державний стандарт, затверджений пунктом 1 цього наказу, запроваджується у професійно-технічних навчальних закладах незалежно від форм власності та підпорядкування, підприємствах, установах, організаціях, що здійснюють цій професії згідно наявних ліцензій ДАК з дати його затвердження.
3. Контроль за виконанням наказу покласти на директора департаменту професійно-технічної освіти Супруна В.В.

Міністр

в /п

Д.В. Табачник

ПОГОДЖЕНО
Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України
Заступник міністра

Б.М. Жебровський
« _____ » 2013 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова Товариства сприяння
обороні України
В.М. Тімченко
« _____ » 2013 р.

ПОГОДЖЕНО
Міністерство праці та соціальної
політики України

В. Коломієць
« _____ » 2013 р.

Кваліфікаційна характеристика професійної назви роботи

**“Інструктор з індивідуального навчання водінню”
(Код – 5149)**

Завдання та обов'язки: Проводить практичні заняття з навчання керуванням транспортними засобами згідно з планами навчальних програм. Навчає технічним прийомам та навичкам водіння. Проводить інструктаж з техніки безпеки. Відпрацьовує з учнями (слухачами, курсантами) відповідно до програми навчання вправи на встановлених маршрутах (автодромі, кранодромі, майданчику тощо) та контролює їх безпечне виконання. Готується до проведення занять із застосуванням новітніх вітчизняних та зарубіжних досягнень з практичних питань навчання водінню. Приймає участь в розробленні маршрутних карт для відпрацювання вправ з водіння транспортних засобів. Складає на кожну вправу план заняття, керується графіком черговості навчання транспортних засобів (роботи на техніці) й розкладом занять. Робить записи в індивідуальних картках обліку водіння (індивідуальних книжках обліку практичних робіт) дорожніх листах учбового транспортного засобу, веде іншу документацію встановленого зразка. Знає закріплених за ним учнів (слухачів, курсантів), навчає елементам взаємоповаги й етики поведінки у відношенні до інших учасників дорожнього руху. Проводить з учнями (слухачами, курсантами) індивідуальну навчально-виховну роботу, навчає практичним прийомам психологічної саморегуляції, допомагає у формуванні психічних властивостей, необхідних для надійного і безпечного управління автомобілем в будь-яких дорожніх та погодних умовах. Працює у взаємодії з викладачами, утримує закріплений за ним транспортний засіб у постійній готовності до занять, веде контроль за його комплектністю та справністю, якісно й своєчасно проводить роботи з технічного обслуговування та ремонту. Бере участь в облаштуванні та вдосконаленні навчального автодрому (кранодрому, майданчика тощо), підтримує його елементи в робочому стані. Надає першу долікарську медичну допомогу потерпілим, у разі потреби, при проведенні практичних занять.

Аркуш погодження

Державний стандарт професійно-технічної освіти (ДСПТО 5149.01.00.66.22- 2013
Професія – інструктор з індивідуального навчання водінню
Код-5149

Погоджено:

Директор департаменту професійно -
 технічної освіти МОН України
 Супрун В.В.

«17» травня 2013 р.

Погоджено:

Директор Інституту інноваційних технологій
 і змісту освіти МОН України
 Удод О. А.

«16» травня 2013 р.

Погоджено:

Начальник відділення науково-методичного
 забезпечення змісту ПТО Інституту інноваційних
 технологій і змісту освіти МОН України
 Паржницький В.В.

«16» травня 2013 р.

Погоджено:

Директор Департаменту праці та зайнятості
 Міністерства соціальної політики України
 Лазебна М.В.

«20» травня 2013 р.

Погоджено:

Директор Департаменту
 автомобільного транспорту Міністерства
 інфраструктури України
 Петухов Д.В.

«17» травня 2013 р.

Загальні положення

Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки робітничої професії, код 5149, «інструктор з індивідуального навчання водінню» розроблено у відповідності до затвердженої в установленому порядку кваліфікаційної характеристики даної професії та відповідно до статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту» і згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1135 «Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти і є обов'язковим для виконання усіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють підготовку кваліфікованих робітників згідно ліцензії ДАК Міністерства освіти і науки, України незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

Державний стандарт професійно-технічної освіти містить:

- освітньо-кваліфікаційну характеристику, яка укладена на основі затвердженої в установленому порядку кваліфікаційної характеристики;
- типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників;
- типові навчальні програми з теоретичних предметів, професійно-практичної підготовки (водіння транспортних засобів), передбачених типовим навчальним планом;
- критерії кваліфікаційної атестації випускників;
- перелік основних обов'язкових засобів навчання;
- список рекомендованої літератури.

Професійно-технічний навчальний заклад, підприємство, установа, організація мають право, відповідно до змін конструкцій транспортних засобів, організації праці, регіональних умов тощо, самостійно визначати варіативний компонент змісту професійно-технічної освіти у робочих навчальних планах (до 20 відсотків у межах загального часу теоретичного навчання). Зміни затверджуються керівником за погодженням педагогічної ради навчального закладу.

Типовими і робочими навчальними планами передбачено тижневе навантаження слухачів при денній формі навчання не більше 40 годин, при вечірній формі навчання не повинно перевищувати 4 години в день при 6-денному навчальному тижні.

Тривалість навчальної з теоретичних занять становить 45 хвилин. Заняття з практичного водіння проводиться не більше 2-х астрономічних годин в день поза сіткою теоретичного навчання індивідуально з кожним слухачем окремо.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання і успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітнього-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник з професії «Інструктор з індивідуального навчання водінню» та видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації, зразок якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Вищезначене свідоцтво дає право працювати на посаді інструктора з індивідуального навчання водінню і під час роботи за фахом повинно бути разом з посвідченням водія відповідних категорій.

Термін дії посвідчення 5 років з дня його видачі, після чого особа повинна пройти курси підвищення кваліфікації згідно затвердженого в установленому порядку тематичного плану і програми.

Інструктор може підвищити свою кваліфікацію на посаду старшого інструктора з індивідуального навчання водінню при стажі роботи на посаді інструктора не менше 5 років.

На навчання по професії Інструктор з індивідуального навчання водінню зараховуються особи, які мають відповідні свідоцтва про присвоєння професії водія і посвідчення водія та стаж роботи за професіями водія автотранспортних засобів або водія мото-транспортних засобів – не менше 3 років.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

Професія: Інструктор з індивідуального навчання водінню.

Код 5149

Спеціалізація: індивідуальне навчання водінню транспортних засобів у відповідності з відкритими дозвільними категоріями в посвідченні водія.

Завдання та обов'язки: Проводить практичні заняття з навчання керування транспортними засобами згідно з планами навчальних програм. Навчає технічним прийомам та навичкам водіння. Проводить інструктаж з техніки безпеки. Відпрацьовує з учнями (слухачами, курсантами) відповідно до програми навчання вправи на встановлених маршрутах (автодромі, кранодромі, майданчику тощо) та контролює їх безпечне виконання. Готується до проведення занять із застосуванням новітніх вітчизняних та зарубіжних досягнень з практичних питань навчання водінню. Приймає участь в розробленні маршрутних карт для відпрацювання вправ з водіння транспортних засобів. Складає на кожну вправу план заняття, керується графіком черговості навчання транспортних засобів (роботи на техніці) й розкладом занять. Робить записи в індивідуальних картках обліку водіння (індивідуальних книжках обліку практичних робіт) дорожніх листах учбового транспортного засобу, веде іншу документацію встановленого зразка. Знає закріплених за ним учнів (слухачів, курсантів), навчає елементам взаємоповаги й етики поведінки у відношенні до інших учасників дорожнього руху. Проводить з слухачами (курсантами) індивідуальну навчально-виховну роботу, навчає практичним прийомам психологічної саморегуляції, допомагає у формуванні психічних властивостей, необхідних для надійного і безпечного управління автомобілем в будь-яких дорожніх та погодних умовах. Працює у взаємодії з викладачами, утримує закріплений за ним транспортний засіб у постійній готовності до занять, веде контроль за його комплектністю та справністю, якісно й своєчасно проводить роботи з технічного обслуговування та ремонту. Бере участь в облаштуванні та вдосконаленні навчального автодрому (кранодрому, майданчика тощо), підтримує його елементи в робочому стані. Надає першу долікарську медичну допомогу потерпілим, у разі потреби, при проведенні практичних занять.

Повинен знати: основи чинного законодавства України; нормативно-методичні матеріали, накази, розпорядження, інструкції, документацію з питань навчання водінню; правила, положення та інші керівні документи з питань організації та технології проведення практичних занять; затверджені навчальні плани й програми з водіння; Правила дорожнього руху та інші нормативні акти з питань безпеки дорожнього руху; методики практичного навчання водінню; технічні характеристики, принципи функціонування, будову і правила безпечної експлуатації транспортних засобів; основи тактичної і психологічної підготовки водіїв; правила надання першої долікарської медичної допомоги; норми і правила безпечного проведення занять; основи трудового законодавства; правила охорони праці та навколишнього середовища; мову, яка використовується в навчальному закладі.

Кваліфікаційні вимоги:

Старший інструктор з індивідуального навчання водінню: повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта (навчальний заклад із підготовки інструкторів з індивідуального навчання водінню). Наявність посвідчення на право керування транспортними засобами відповідної категорії. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інструктора з індивідуального навчання водінню - не менше 5 років.

Стать: чоловіча і жіноча.

Обмеження – медичні.

Інструктор з індивідуального навчання водінню: повна або базова загальна середня освіта та професійно-технічна освіта (навчальний заклад із підготовки інструкторів з індивідуального навчання водінню). Наявність посвідчення на право керування транспортними засобами відповідної категорії. Стаж роботи за професіями водія автотранспортних засобів або водія мото-транспортних засобів – не менше 3 років.

Стать: чоловіча і жіноча.

Обмеження – медичні.

ТИПОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН підготовки кваліфікованих робітників

Професія: «Інструктор з індивідуального навчання водінню»

Код 5149

Спеціалізація: навчання водінню транспортних засобів у відповідності
з дозволеними категоріями.

Загальний фонд навчального часу – 180 годин.

	Навчальний предмет	Кількість годин	
		Всього	в т.ч. ЛПЗ
1.	Загально-професійна підготовка	8	
1.1	Основи законодавства України	8	
2.	Професійно-теоретична підготовка		
2.1	Охорона праці та навколишнього середовища	12	
2.2	Особливості будови автотранспортних засобів нових моделей і їх технічне обслуговування	12	
2.3	Правила дорожнього руху	18	4
2.4	Основи безпеки дорожнього руху та перша долікарняна допомога постраждалим при ДТП	36	12
2.5	Професійна етика та культура водіння	10	
2.6	Методика професійного навчання. Основи психології та педагогіки	62	42
2.7	Водіння в якості інструктора	8	6
2.8	Державна кваліфікаційна атестація	6	
	Загальний обсяг навчального часу (окрім п.2.7)	172	58
	Всього навчальних годин на 1-го слухача	180	64

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

підвищення кваліфікації старших інструкторів
індивідуального навчання водінню транспортних засобів та перееатестації
інструкторів з індивідуального навчання водінню

	Назва предметів	Всього годин	Теоре-тичних	В т.ч. лабораторно-практичних
1.	Основи психології та педагогіки	5	5	-
2.	Методика професійного навчання	27	6	21
3.	Конструктивні та експлуатаційні особливості нових моделей автомобільного транспорту	6	6	-
4.	Правила дорожнього руху	9	7	2
5.	Основи безпеки руху й особливості керування авто-транспортними засобами	12	7	5
6.	Практичне водіння транспортних засобів в якості інструктора індивідуального навчання водінню	5	-	5
7.	Екзамени	6	6	-
	Всього годин	70	37	33

Перелік кабінетів і майданчиків:

- будови й експлуатації транспортних засобів, охорони праці, законодавства України, методики професійного навчання;
- правил дорожнього руху, охорони праці та навколишнього середовища, основ безпеки дорожнього руху та перша долікарняна допомога постраждалим при ДТП;
- маневровий майданчик залежно від типу навчального транспортного засобу – 260-320 кв.м.

Загально-професійна підготовка

Типовий навчальний план з предмета
«Основи законодавства України»

№ з/п	Навчальний предмет	Кількість годин	
		Всього	з них ЛПЗ
1.	Конституція України. Основи автотранспортного права	2	-
2.	Закон України «Про освіту», «Про дорожній рух» тощо	2	-
3.	Правила перевезення вантажів, пасажирів та вантажу	2	-
4.	Види відповідальності за порушення законодавства України	2	-
	Всього	8	-

Програма

Тема 1. Конституція України. Основи автотранспортного права.

Конституція України, як основний Закон України.

Загальні засади Конституції України. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Закон України «Про автомобільний транспорт».

Тема 2. Закон України «Про освіту». «Про професійно-технічну освіту», «Про дорожній рух».

Основні положення законів України «Про освіту». «Про професійно-технічну освіту».

Неузгодженість окремих положень цих законів із Законом України «Про дорожній рух», та Законом України «Про ліцензування деяких видів господарської діяльності».

Тема 3. Правила перевезення вантажів, пасажирів і багажу.

Правила перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Правила перевезення пасажирів і вантажу.

Автотранспортні засоби, що використовуються для таких перевезень, їх реєстрація і контроль за їх використанням.

Тема 4. Види відповідальності за порушення законодавства України.

Адміністративна відповідальність. Накладення адміністративного покарання за автотранспортні правопорушення, Фіксація адміністративних правопорушень.

Цивільна відповідальність.

Кримінальна відповідальність за автотранспортні злочини. Види автотранспортних злочинів і їх характеристика. Відшкодування збитків за спричинення матеріальної шкоди, шкоди, нанесеної здоров'ю людей або такої, що привела до їх загибелі під час аварії.

Професійно-теоретична підготовка
 Типовий план з предмета
 «Охорона праці та навколишнього середовища»

№ з/п	Навчальний предмет	Кількість годин	
		Всього	в т.ч. ЛПЗ
1.	Правові та організаційні основи охорони праці	2	-
2.	Охорона праці в галузі транспортного господарства	2	-
3.	Основи пожежної безпеки	2	-
4.	Основи електробезпеки	2	-
5.	Основи гігієни праці та виробничої санітарії	2	
6.	Охорона навколишнього середовища	2	
	Всього	12	-

Програма

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці.

Зміст поняття «Охорона праці», соціально-економічне значення охорони праці. Закон України «Про охорону праці», Кодекс законів України про працю, Закон України «Про охорону здоров'я населення». Закон України «Про пожежну безпеку».

Тема 2. Основні законодавчі акти та система стандартів з охорони праці України. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці. Інструктування з охорони та безпеки праці.

Вимоги охорони та безпеки праці до рухомого складу, при вантажно-розвантажувальних роботах, при перевезенні вантажів і пасажирів. При технічному обслуговуванні та ремонті автотранспортних засобів, при виконанні особливо небезпечних робіт.

Тема 3. Основи пожежної безпеки.

Горіння, пожежі та пожежна безпека. Протипожежна безпека на підприємствах автомобільного транспорту. Заходи пожежної безпеки при перевезенні вантажів і пасажирів. Горіння речовини і способи його припинення. Способи ліквідації пожеж.

Протипожежна техніка для захисту об'єктів автопідприємства. Правила гасіння пожежі.

Тема 4. Основи електробезпеки.

Дія електричного струму на людину. Електротравматизм на автотранспорті. Захист від ураження електричним струмом.

Індивідуальні засоби захисту. Попереджувальні пристрої, написи, плакати. Захист від статичної електрики. Захист від блискавки під час грози. Експлуатація ручних електричних машин та переносних електричних світильників.

Безпечні методи вивільнення потерпілого від дії електричного струму.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії.

Поняття про виробничу санітарію як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних засобів.

Законодавство в області гігієни праці та промислово-санітарний нагляд. Вимоги виробничої санітарії, організація праці.

Гігієнічна характеристика і оздоровлення умов праці водіїв автотранспорту. Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Освітлення, його види, експлуатація.

Тема 6. Охорона навколишнього середовища.

Поняття екології. Автомобіль як фактор дії на природу, населення та обслуговуючий персонал. Перспективи зниження токсичності автомобілів удосконаленням їх конструкцій та експлуатаційних матеріалів.

Гарантії екологічних прав громадян. Захист прав громадян у галузі охорони навколишнього середовища. Обов'язки громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

предмета «Особливості будови автотранспортних засобів нових моделей і їх технічне обслуговування»

№ з/п	Назва предметів	Всього годин	Теоре-тичних	Практичних
1.	Особливості будови двигунів нових моделей автотранспортних засобів	2	2	-
2.	Особливості будови системи живлення двигунів.	2	2	-
3.	Особливості будови механізмів трансмісії і ходової частини.	2	2	-
4.	Особливості будови електрообладнання автомобілів.	2	2	-
5.	Особливості будови рульового керування і гальмівної системи.	2	2	-
6.	Експлуатаційні особливості нових моделей автотранспортних засобів.	2	2	-
	Всього	12	12	-

ПРОГРАМА

Тема 1. Особливості будови двигунів нових моделей автотранспортних засобів.

Основні напрямки в розвитку конструкції двигунів для нових моделей бензинових і дизельних автомобілів.

Шляхи модернізації двигунів автомобілів. Конструктивні і технологічні заходи, які забезпечують надійність двигунів. Особливості конструкції механізмів і систем нових моделей двигунів автомобілів і автобусів.

Тема 2. Особливості будови системи живлення двигунів.

Вимоги, що пред'являються до сучасних двигунів: підвищена економічність; удосконалення конструкції з метою зниження витрат пального, металоємкості, зниження шуму, вібрацій, токсичності і відпрацьованих газів.

Покращення характеристики двигунів. Особливості будови систем впорскування палива в двигуни із запалюванням від іскри паливоподача в газових двигунах та із використанням інжекторів. Змішувачі і редуктори газових двигунів. Турбонаддув. Загальна будова приладів турбонаддуву і принцип їх дії.

Нові типи двигунів і перспективи їх використання на транспорті: газотурбіни, роторно-поршневі, двигуни Стерлінга та інше.

Тема 3, Особливості будови механізмів трансмісії і ходової частини.

Особливості конструкції і компоновки трансмісії легкових і вантажних автомобілів, автобусів. Схеми гідромеханічних і електромеханічних трансмісій.

Конструкції і принцип дії гідромуфт, гідротрансформаторів, гідромеханічних передач. Конструктивні особливості карданних та головної передач, диференціалів. Міжосьовий диференціал.

Нові напрямки розвитку конструкції автомобільних шин і підвісок.

Тема 4. Особливості будови електрообладнання автомобілів.

Генератори змінного струму. Регулятори напруги: контактно-транзисторний, безконтактно-транзисторний, на інтегральних схемах.

Електронні системи автоматичного керування роботою двигуна.

Контактно-транзисторна, безконтактно-транзисторна та тиристорна (електронна) системи запалювання.

Автоматизація процесів утворення паливної суміші в двигуні. Система електронного впорскування палива. Електронні карбюраторні системи. Мікропроцесори і мікроЕВМ у системах керування роботою двигуна. Електронні щіткі приладів. Бортова діагностика. Маршрутні комп'ютери.

Тема 5. Особливості будови рульового керування і гальмової системи.

Схеми компоновки рульового керування, Аналіз конструкцій рульових механізмів. Вимоги з травмобезпеки рульового керування.

Схеми травмо безпечних рульових механізмів.

Вимоги до розподілення гальмових сил з врахуванням забезпечення керованості і стійкості транспортних засобів. Вплив конструктивних і експлуатаційних факторів на гальмові якості. Регулювання гальмових сил. Розподілення гальмових сил між ланками автопоїзду. Антиблокувальні системи.

Тема 6. Експлуатаційні особливості нових моделей автотранспортних засобів.

Положення про технічне обслуговування і ремонт рухомого складу. Види технічного обслуговування і ремонту.

Методи організації технологічного процесу технічного обслуговуванні на універсальних, спеціалізованих постах і потокових лініях. Методи проведення поточних ремонтів: агрегатних, агрегатно-вузловий, індивідуальний, Технологічне обладнання для виконання миючих, контрольо-діагностичних, розбирально- складальних, ремонтних та інших робіт під час технічного обслуговування та ремонту автомобілів.

Переросте і стаціонарне обладнання для діагностування агрегатів і вузлів автомобілів. Автоматизовані діагностичні комплекси.

Проблеми енергетичного забезпечення автомобільного транспорту. Удосконалення конструкції автомобіля з метою зменшення витрати палива. Вплив технічного стану автомобіля на витрату пального. Вплив методів керування автомобілем і правил експлуатації на витрату пального. Вплив технічного стану вузлів і агрегатів автомобіля на токсичність відпрацьованих газів карбюраторних і дизельних двигунів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
предмета «Правила дорожнього руху»

№ з\п	Назва предметів	Всього годин	Теоре-тичних	Практичних
1.	Загальні положення. Обов'язки і права водіїв транспортних засобів.	2	2	
2.	Регулювання дорожнього руху.	4	4	
3.	Аналіз виконання порядку руху, зупинки і стоянки транспортних засобів.	2	2	
4.		2	2	
5.	Аналіз виконання особливих умов руху.	2	2	
	Технічний стан і обладнання транспортних засобів.	6	-	6
	Лабораторно-практичні заняття з тем 1-5			
	Всього	18	12	6

ПРОГРАМА

Тема 1. Загальні положення. Обов'язки і права водіїв транспортних засобів.

Закон України „Про дорожній рух”. Правила дорожнього руху к правова основа дорожнього руху, що має за мету створення безпечних умов для його учасників.

Загальна структура і основні ви могил Правил дорожнього руху. Порядок введення обмежень у дорожньому русі, відповідність обмежень, інструкцій та інших нормативних актів вимогам Правил дорожнього руху. Зміни та доповнення до Правил дорожнього руху.

Водій і його роль у попередженні дорожньо-транспортних пригод.

Особливості руху пішоходів. Особливості руху організованих груп дітей.

Врахування поведінки пасажирів під час руху та на зупинках транспорту.

Вимоги Правил дорожнього руху щодо організації проведення навчальної їзди.

Тема 2. Регулювання дорожнього руху.

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху.

Дорожня розмітка та дорожнє обладнання.

Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофорів і сигналів регулювальника.

Системи управління рухом як один із засобів забезпечення безпеки руху.

Сприяння державним органам у здійсненні заходів щодо безпеки дорожнього руху.

Тема 3. Аналіз виконання порядку руху, зупинки і стоянки транспортних засобів.

Попереджувальні сигнали, їх види, призначення, правила користування.

Початок руху, зміна напрямку руху, маневрування. Швидкість руху і дистанція. Обгін та зустрічний роз'їзд. Правила виконання зупинки і стоянки. Вимоги до водія під час вимушеної зупинки і стоянки. Аналіз проїзду перехресть. Небезпечні наслідки порушення правил проїзду перехресть.

Тема 4. Аналіз виконання особливих умов руху .

Навчальна їзда.

Аналіз безпеки і порядку руху транспортних засобів через залізничний переїзд. Порядок руху через пішохідні переходи і повз зупинки маршрутних транспортних засобів.

Аналіз виконання правил дорожнього руху на автомагістралях, на гірських дорогах і крутих спусках.

Умови і порядок буксирування транспортних засобів.

Користування зовнішніми світловими приладами.

Перевезення людей та вантажів.

Небезпечні наслідки не виконання правил дорожнього руху під час їзди в особливих умовах.

Тема 5. Технічний стан і обладнання транспортних засобів.

Загальні вимоги. Несправності, при яких експлуатація транспортних засобів забороняється. Випадки, при яких самостійний рух транспортних засобів забороняється. Додаткове обладнання транспортних засобів. Небезпечні наслідки невиконання вимог до технічного стану та обладнання транспортних засобів.

Практичні заняття (теми 1-5)

Удосконалення вміння керуватися дорожніми знаками і розмітками. Сигналами світлофора і регулювальника.

Формування навичок правильної орієнтації, оцінки ситуації та прогнозування її розвитку. Розгляд типових дорожньо-транспортних ситуацій з використанням технічних засобів навчання, Макетів, стендів та програмованих навчальних матеріалів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

і програма предмета „Основи безпеки дорожнього руху та перша домедична допомога при ДТП»

№ з\п	Назва предметів	Всього годин	Теоре-тичних	Практичних
1.	Дорожньо-транспортні пригоди, їх причини	2	2	-
2.	Психофізіологічні основи праці водіїв автомобілів	2	2	-
3.	Складові безпеки дорожнього руху	2	2	-
4.	Особливості керування транспортними засобами	2	2	-
5.	Перша домедична допомога при ДТП	28	16	12
	Всього	36	24	12

ПРОГРАМА

Тема 1. Дорожньо-транспортні пригоди, їх причини.

Дорожньо-транспортні пригоди. Розподіл пригод за змінами пори року, днями тижня, часу доби, категорій доріг, видами транспортних засобів.

Особливості аварійності в містах, на дорогах поза населеними пунктами, в сільській місцевості.

Стан дорожньо-транспортної дисципліни і заходи щодо її зміцнення.

Аналіз дорожньо-транспортних пригод на небезпечних ділянках доріг.

Тема 2. Психофізіологічні основи праці водіїв автомобілів.

Особливості професійної діяльності водія.

Психофізіологічні властивості водія: підготовленість, моральна стабільність, працездатність. Дисциплінованість, емоційна стійкість, витривалість. Самовладання.

Виробничі фактори, що впливають на працездатність водія автомобіля, вплив мікроклімату і стану робочого місця.

Дія алкоголю, наркотиків, нікотину, медикаментів на психофізіологічний стан водія.

Тема 3. Складові безпеки дорожнього руху

Сили, що діють на автомобіль під час прямолінійного руху. Центр ваги і його вплив на стійкість автомобіля на поворотах, підйомах, спусках. Сили опору котіння і підйому. Зчеплення коліс автомобіля з дорогою. Сили інерції. Сили тяги.

Швидкість і прискорення. Зміна величини зчеплення коліс автомобіля з покриттям доріг в залежності від кліматичних умов, стану шин в доріг, швидкості руху.

Сили, що діють на автомобіль під час гальмування. Гальмовий шлях. Керованість автомобіля.

Елементи автомобільних доріг та їх вплив на безпеку руху.

Тема 4. Особливості керування транспортними засобами.

Удосконалення майстерності водіння автомобіля з елементами контр-аварійної підготовки.

Особливості керування автомобілем за складних метеорологічних умов.

Особливості керування автомобілем на дорогах у гірській і пересіченій місцевостях.

Особливості керування автомобілем на дорогах з великою інтенсивністю руху.

Прийоми безпечного керування автомобілем під час різних дорожньо-транспортних ситуацій з підвищеною небезпекою.

Прийоми і техніка економічного водіння автомобіля.

Тема 5. Медичне забезпечення безпеки дорожнього руху.

Дорожньо-транспортний травматизм. Принципи організації медичної допомоги потерпілим. Юридичні аспекти в питаннях подання медичної допомоги потерпілим.

Медична аптечка для спорядження транспортних засобів.

Основи анатомії та фізіології людини.

Стан небезпечний для життя. Визначення і термінове припинення дії травмуючого фактора, вивільнення потерпілого з транспортного засобу.

Подання першої допомоги потерпілим.

Правила і засоби перенесення потерпілого. Правила і способи транспортування потерпілого різними видами транспортних засобів.

Лабораторно-практичні заняття

Відпрацювання техніки зупинки кровотечі, штучного дихання, непрямого масажу серця. Накладання пов'язок: опіках, отруєння газами, замерзанні, обмороженні та потопленні.

**Типовий навчальний план з предмета
“Професійна етика та культура водіння”**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на практичні роботи
1.	Основи психофізіології праці та поведінки водія	3	
2.	Професійна етика	3	
3.	Культура поведінки на вулицях та дорогах	4	
	Всього годин:	10	-

Програма

Тема 1. Основи психофізіології праці та поведінки водія

Індивідуальні якості водія: відчуття і сприймання, сенсорні і розумові навички в оцінці і прогнозуванні дорожньо-транспортних ситуацій (пригод).

Оцінка часу, відстані і швидкості руху. Час реакції водія.

Поняття про складну і просту реакцію. Фактори, від яких залежить реакція.

Загальна характеристика чутливості. Об'єм, концентрація, розподіл і переведення чутливості.

Характеристика відчуття: зорового, слухового, дотикового, вестибулярного, світлова чутливість.

Зір і його характеристика. Гострота зору. Поле зору. Окомір. Адаптація (відновлення зору) при раптовому переході від світла до темряви і навпаки. Осліплення. Зміна поля зору від швидкості руху і густини транспортного потоку. Зорові ілюзії, помилки в оцінці дорожніх обставин. Дія алкоголю, наркотиків, нікотину і медикаментів на надійність водія.

Прогнозування розвитку дорожньо-транспортної ситуації.

Психофізіологічні якості водія: підготовленість, моральна стабільність, працездатність. Вплив майстерності, освіти, стажу роботи і віку на надійність водія. Дисциплінованість, емоційна стійкість, витривалість, самовладання. Рухові, сенсорні і розумові навички водія та методи їх удосконалення. Працездатність, втомлюваність, тривалість та інтенсивність фізичних і психофізіологічних навантажень.

Стресовий стан. Засоби його попередження та усунення, прийоми самоконтролю і регулювання психофізіологічного стану. Поняття про аутогенне тренування.

Шляхи підвищення працездатності водіїв, збереження їх здоров'я для забезпечення безпеки руху.

Організація харчування та відпочинку водіїв. Вимоги до робочого місця водія, мікроклімат кабіни.

Тема 2. Професійна етика

Поняття етики поведінки. Соціальна система, що визначає певні норми і стандарти поведінки людини. Вплив психофізіологічних особливостей водія на його поведінку.

Етика водія та його взаємовідносини з іншими водіями транспортних засобів, з працівниками Державтоінспекції, лікувальних установ. Культура обслуговування

пасажирів, замовників транспортних засобів. Особлива увага водія до дітей, людей похилого віку, інвалідів, пішоходів з явними ознаками обмеженості пересування.

Вплив морально-психологічного клімату в колективі підприємства на поведінку водія.

Етика водія під час дорожньо-транспортних пригод, взаємодії з навколишнім середовищем. Етика водія у конфліктних ситуаціях.

Тема 3. Культура поведінки на вулицях та дорогах

Водійська культура і вплив суспільства. Гармонізація відносин між водіями та пішоходами. Складові водійської культури та антикультура.

Дотримання Правил дорожнього руху як головний елемент культури водія. Водійська культура у ставленні до охорони навколишнього середовища. Тварини на дорогах та ставлення до них. Паління у салоні. Стан вулиць та доріг і культура водія. Прояв культури водія у ставленні до звукових сигналів, у зовнішньому вигляді автомобіля, методі гальмування, методів обгону тощо.

Водійська культура у медичному аспекті. Нездужання і вплив на керування автомобілем. Культура водіння при прийомі лікарських препаратів. Водіння на фоні хвороб літнього віку. Вплив запахів.

Культура руху пішоходів. Основні вимоги. Правила дорожнього руху у культурі пішоходів. Культура подолання пішохідного переходу. Антикультура пішоходів. Культура руху велосипедистів та водіїв мопедів.

Чинники коректного водіння. Культура руху за складних погодних умов. Культура перевезення вантажів.

Взаємодопомога водіїв на вулицях та дорогах.

Професійно-практична підготовка
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
 предмета „Методика професійного навчання.
 Основи психології та педагогіки»”

№ з/п	Назва предметів	Всього годин	Теоре-тичних	Практичних
1.	Організація навчання водіння автомобіля	4	4	-
2.	Навчальна документація інструктора з індивідуального навчання водінню	6	2	4
3.	Підготовка до занять	2	2	-
4.	Методика навчання водіння автомобіля на автотренажерах	4	-	4
5.	Методика навчання водіння автомобіля на автодромі (закритому майданчику)	8	-	8
6.	Методика навчання водіння автомобіля на дорогах з малою інтенсивністю руху	2	-	2
7.	Методика навчання водіння автомобіля на дорогах з великою інтенсивністю руху	4	-	4
8.	Методика навчання водіння автомобіля в особливих умовах	8	-	8
9.	Методика навчання по удосконаленню навиків керування автомобілем	4	-	4
10.	Методика організації і проведення контрольних перевірок. Навиків водіння автомобіля	8	2	6
11.	Удосконалення майстерності водіння автомобіля (автобуса)	4	4	-
12.	Психологія навчання та між особові відношення у виробничому колективі	2	2	-
13.	Процес навчання. Оцінка знань, умінь, навичок	2	2	-
14.	Суть, мета, завдання і принципи виховання	2	2	-
15.	Інструктор виробничого навчання як вихователь			
	Всього	62	20	42

ПРОГРАМА

Тема 1. Організація навчання водіння автомобіля.

Вимоги „Положення про порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв автотранспортних засобів” до організації навчання водіїв автотранспортних засобів категорій «В», «ВЕ», «С1», «С1Е», «С», «СЕ», «Д1», «Д1Е», «Д», «ДЕ».

Зміст тематичних планів навчання водінню автомобілів, автобусів, автопоїздів. Організація навчання водінню автотранспортних засобів у сітці і поза сіткою навчальних годин.

Режим праці інструктора з індивідуального навчання водінню. Закріплення за ним учнів і організація навчання водінню автотранспортних засобів. Навчальна година. Обов'язки слухачів.

Види і зміст начальних інструктажів, їх значення і обґрунтованість.

Методи формування у слухачів навиків самостійного і безпечного керування автомобілем, значення особистого прикладу і авторитету інструктора з індивідуального навчання водінню в їх формуванні. Характеристика і обґрунтування трьох напрямків розвитку навчання: значення роз'яснювання і показу в навчанні; аналіз помилок і недоліків; посиленість виконання навчальних вправ.

Між предметні зв'язки під час навчання водіння автомобіля.

Навчально - матеріальна база для навчання водінню автотранспортних засобів: кабінети автотренажерів, навчальний автодром (майданчик для навчального водіння). Вимоги до їх обладнання і утримання. Технічні засоби навчання на автодромі (на майданчику).

Навчальний маршрут, його значення і порядок складання.

Навчальний автомобіль, автобус, автоприцеп. Вимоги до обладнання навчального автотранспорту, організації технічного обслуговування.

Основні вимоги до забезпечення безпеки навчання водінню автотранспортного засобу.

Тема 2. Навчальна документація інструктора з індивідуального навчання водінню.

Планування навчання водіння автотранспортних засобів. Значення графіка черговості навчання. Порядок його складання і корегування.

Особиста книжка обліку навчання водіння автотранспортних засобів. Правила її заповнення і зберігання.

Порядок заповнення розділу в журналі обліку занять водіння автотранспортних засобів.

Призначення дорожнього (маршрутного) листа для навчального транспортного засобу. Порядок його заповнення.

Практичні заняття

Складання плану уроку (заняття) з водіння транспортного засобу та підготовка методичної розробки для його проведення.

Складання графіка черговості навчання водіння автотранспортних засобів, заповнення дорожнього (маршрутного) листа, індивідуальної книжки обліку навчання на автотренажерах і водіння автотранспортних засобів.

Тема 3. Підготовка до занять.

Ознайомлення із змістом вправ, що будуть відпрацьовуватись із слухачем, методичними вказівками і рекомендаціями для їх проведення, вимогами Правил дорожнього руху, станом елементів навчального автодрому (маршруту), де буде проводитись заняття.

Підготовка навчального автотранспортного засобу.

Тема 4. Методика навчання водіння автомобіля на автотренажерах.

Практичні заняття.

Мета і зміст вправ навчання водіння автомобіля.

Значення і можливості автотренажерів у відпрацювання вправ початкового навчання водіння автомобіля.

Відпрацювання правильної посадки в автомобіль і висадки з нього, розміщення на робочому місці (регулювання сидіння, дзеркал заднього виду, ременів безпеки), ознайомлення з призначення і розміщення контрольних приладів, важелів, педалей.

Відпрацювання правильного розміщення рук на рульовому колесі і ніг на педалях, техніки поворотів рульового колеса почергово правою і лівою рукою з перехватом, роботи на бокових секторах рульового колеса, прийомів швидкісного засобу рулювання, техніки рулювання однією рукою, правил користування важелями і педалями.

Методика навчання і відпрацювання правильного запуску, прогрівання і зупинки двигуна: послідовності дій під час рушення автомобіля з місця, руху по прямій з переключанням передач у висхідному і низхідному порядку, при маневруванні, виконанні поворотів, зупинок, руху заднім ходом.

Методика навчання і відпрацювання різних засобів гальмування автомобіля (повільне, термінове, переривчасте, ступінчасте), а також дій водія при відмові робочої гальмівної системи.

Типові помилки, що допускають слухачі під час відпрацювання елементів початкового навчання водіння автомобіля. Контрольні завдання до вправ і методика їх виконання.

Тема 5. Методика навчання водіння автомобіля на автодромі (закритому майданчику).

Практичні заняття

Особливості методики водіння транспортного засобу на автодромі (закритому майданчику). Методика і відпрацювання прийомів: рушення з місця, руху по прямій і зупинки автомобіля; руху по прямій з переключанням передач у висхідному порядку і повільного гальмування; руху по прямій з переключанням передач у низхідному порядку і прийомів термінового гальмування; водіння автомобіля на різних передачах і прийомів повільного і термінового гальмування. Відпрацювання прийомів переривчастого і ступінчастого гальмування.

Методика навчання і відпрацювання прийомів: поворотів наліво і направо, розворотів; руху заднім ходом прямо, з поворотів наліво і направо, оглядаючи дорогу через заднє і бокові вікна, відкриті двері, з виставлянням ноги на підніжку вантажного автомобіля, а також використовуючи дзеркала заднього виду. Рух заднім ходом біля перешкод з розрахунком проїзду переднім колесом, під час руху між перешкодами. Поперемінний рух переднім і заднім ходом по „вісімці”, по прямій поруч з глухою стіною (тином), від’їзд від стіни заднім ходом. Особливості розвороту на ділянці дороги граничної ширини із застосуванням заднього ходу.

Методика навчання і відпрацювання прийомів проїзду воріт: в’їзд у ворота переднім ходом прямо, з лівого і правого поворотів; в’їзд у ворота заднім ходом, з лівим і правим повертанням.

Методика навчання і відпрацювання прийомів зупинки: переднім ходом біля тротуару, стоп - лінії, біля вибраного орієнтиру, напроти дверей кабіни, на колії з двох дощок передніми і всіма колесами; заднім ходом біля тротуару, канави. Подавання автомобіля переднім і заднім ходом під завантаження і розвантаження. В тому числі під завантажувальні і розвантажувальні механізми.

Методика навчання і відпрацювання прийомів водіння транспортного засобу в обмежених проїздах. Проїзд габаритного тунелю переднім і заднім ходом. Виїзд на естокаду переднім і з’їзд заднім ходом.

Заїзд до габаритного майданчика, маневрування на ньому. Проїзд через залізничні переїзди. Особливості водіння транспортного засобу за складних дорожніх умов. Рух по ґрунтових дорогах і бездоріжжю. Подолання крутих підйомів і спусків, рух по слизькій дорозі, прийоми виводу буксуючого автомобіля.

Методика проведення контрольної перевірки навичок водіння транспортного засобу з метою визначення підготовленості слухача до водіння транспортного засобу на дорогах.

Тема 6. Методика навчання водіння транспортних засобів на дорогах з малою інтенсивністю руху.

Практичні заняття.

Особливості водіння транспортного засобу на дорогах з малою інтенсивністю руху.

Методика навчання і відпрацювання: виїзду на дороги з малою інтенсивністю руху в населених і поза населеними пунктами; рух в транспортному потоці з дотриманням безпечної швидкості і дистанції; зупинка на узбіччі і початок руху з місця зупинки і стоянки; рух на поворотах з недостатньою оглядовістю; подолання підйомів і спусків; рух по мостах і шляхопроводах; зустрічний роз'їзд, обгін, об'їзд; проїзд залізничних переїздів перехресть; заправка паливом на АЗС.

Методика навчання і відпрацювання: зупинка біля тротуару і початку руху з місця зупинки і стоянки; проїзду зупинок транспортних засобів загального користування і пішохідних переходів; розворотів з використанням і без використання заднього ходу; виїзду із провулків і воріт; в'їзду у ворота переднім і заднім ходом.

Методичні прийоми навчання практичного використання правил дорожнього руху, а також вміння прогнозувати дорожньо-транспортні ситуації.

Методика відпрацювання дій слухачів в аварійних ситуаціях.

Типові помилки, що допускають слухачі під час відпрацювання вправ водіння транспортного засобу на дорогах з малою інтенсивністю руху.

Тема 7. Методика навчання водіння транспортного засобу на дорогах з великою інтенсивністю руху.

Практичні заняття.

Особливості водіння транспортного засобу на дорогах з великою інтенсивністю руху. Вибір швидкості руху і дистанції. Правила поведінки водія - лідера. Особливості дорожньої обстановки під час руху за лідером. Сучасні методи вдосконалення навичок керування транспортним засобом в інтенсивному потоці транспортних засобів.

Методика навчання і відпрацювання: виїзду на дороги з великою інтенсивністю руху в населених і поза населеними пунктами; рух в транспортному потоці, перестроювання і виїзд на другорядну дорогу; проїзд перехресть, в тому числі і перехресть на різних рівнях доріг; рух на крутих поворотах, підйомах і спусках, по мостах і шляхопроводах, в тунелях; випередження і обгін, зустрічний роз'їзд на поворотах і в місцях звуження дороги; проїзд залізничних переїздів, пішохідних переходів, а також місць з великим скупченням людей, зупинок маршрутних транспортних засобів; повороти і розвороти на перехрестях; рух на бульварних проїздах, на дорогах з одностороннім рухом.

Методичні прийоми навчання практичного використання правил дорожнього руху, а також вміння прогнозувати дорожньо-транспортні ситуації.

Методика відпрацювання дій слухачів в аварійних ситуаціях.

Типові помилки, що допускають учні під час відпрацювання вправ водіння транспортного засобу на дорогах з великою інтенсивністю руху.

Тема 8. Методика навчання водіння транспортного засобу в особливих умовах.

Лабораторно-практичні заняття.

Особливості водіння транспортного засобу в особливих умовах.

Методика навчання і відпрацювання: виїзд і рух на ґрунтових дорогах, об'їзних шляхах; зустрічний роз'їзд, об'їзд, обгін; рух на небезпечних поворотах, крутих підйомах і спусках; проїзд дерев'яних мостів; рух на польових, лісних, колійних і щитових дорогах. Рух на засніжених дорогах, „зимниках”, льодових переправах (при наявності можливостей). Рух на ріллі, мокрій траві. Подолання водних переправ, піщаних барханів (при наявності можливостей), косогорів, канав, насипів.

Методичні прийоми навчання практичного використання правил дорожнього руху, а також вміння прогнозувати дорожньо-транспортні ситуації.

Методика відпрацювання дій слухача в аварійних ситуаціях.

Типові помилки, що допускають слухачі при відпрацювання вправ водіння транспортного засобу в особливих ситуаціях і умовах.

Тема 9. Методика навчання по удосконаленню навиків керування транспортним засобом.

Практичні заняття

Методика навчання і відпрацювання вправ: рух і маневрування в інтенсивному транспортному потоці, взаємодії з пішоходами, пасажирями, водіями транспортних засобів та іншими учасниками дорожнього руху. Маневрування, зупинки і рушання з місця зупинки і стоянки. Проїзд перехресть, залізничних переїздів, зупинок маршрутних транспортних засобів.

Методика навчання прийомам економічного водіння транспортного засобу; повільне рушання з місця, енергійний розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі. Прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сил інерції.

Методичні прийоми навчання практичного використання правил дорожнього руху, а також вміння прогнозувати дорожньо-транспортні ситуації. Методика відпрацювання дій слухача в аварійних ситуаціях.

Типові помилки, що допускають слухачі під час відпрацювання вправ водіння транспортного засобу.

Тема 10. Методика організації і проведення контрольних перевірок навиків водіння транспортного засобу.

Практичні завдання.

Методика організації і проведення першої контрольної перевірки по виявленню стану підготовки слухача з метою одержання дозволу для навчання водіння транспортного засобу на дорогах з малою і великою інтенсивністю руху, виявлення помилок і виставлення оцінки.

Методика організації і проведення другої і підсумкової контрольних перевірок по виявленню вміння слухача самостійного керування транспортним засобом, виконання вимог правил дорожнього руху, прогнозування дорожньо – транспортних ситуацій, виявлення помилок і виставлення оцінки.

Тема 11. Удосконалення майстерності водіння транспортного засобу..

Посадка на робоче місце водія, регулювання сидіння, дзеркал заднього виду, положення рук на рульовому колесі.

Вивчення і практичне виконання вправ швидкісного рулювання рульовим колесом:*

- „маятник” лівою рукою; - „маятник” правою рукою; - „маятник” поперемінно лівою і правою рукою (кут повороту рульового колеса 120 градусів);

- „маятник” двома руками по чергово з схресним перехватом;

- одноколовий поворот – вирівнювання рульового колеса двома руками вліво, вправо;

- колові повороти рульового колеса вліво, вправо двома руками з схресним перехватом на боковому секторі;

- „перекат” в нижньому секторі рульового колеса через долоню, через тильну сторону кисті;

- коловий поворот - вирівнювання рульового колеса по чергово вліво, вправо двома руками з схресним перехватом лівою, правою рукою.

Вивчення і практичне виконання вправ швидкісного рулювання рульовим колесом з метою:*

- стабілізації транспортного засобу під час занесення малої амплітуди;

- стабілізація транспортного засобу під час занесення середньої амплітуди;

- стабілізація транспортного засобу при критичному заносі;

- стабілізація транспортного засобу при екстремому заносі;
 - стабілізація транспортного засобу при ритмічному заносі.
- Вивчення і практичне виконання вправ на автодромі:**
- відновлення керуваності автомобіля при помилках гальмування;
 - занос - вирівнювання;
 - розгін - переривчасте гальмування;
 - гальмування при різних коефіцієнтах зчеплення коліс з дорогою;
 - „змійка” швидкісна;
 - екстрений об'їзд перешкод;
 - повороти на слизькій дорозі;
 - розворот - вирівнювання.

Спостереження і розбір дорожньо-транспортних ситуацій при обгоні, русі транспортних засобів у транспортному потоці, через регульовані і нерегульовані перехрестя, пішохідні переходи, зупинки маршрутних транспортних засобів, проїзд через залізничні переїзди.

Розгляд рекомендацій, що забезпечують безпеку руху в цих ситуаціях.

Примітки: *Вправи виконуються як лабораторно-практичні заняття на автотренажерах, або на транспортному засобі з вивішеними передніми колесами;

**Вправи виконуються як практичні заняття (при наявності можливостей) на автодромі (закритому майданчику) на навчальному транспортному засобі.

Тема 12. Психологія навчання та між особливі відношення у виробничому колективі.

Навчання як діяльність. Фактори, від яких залежить процес навчання. Умови і шлях формування навичок і умінь.

Психологічна характеристика професії водія та вимоги, що пред'являються до водія транспортного засобу. Розвиток уваги і способи управління нею в навчальній професійній діяльності. Емоційно-вольова сфера особистості.

Виробничий колектив. Лідерство і керівництво в групах і колективах. Соціально-психологічна сумісність. Вплив стилю керівництва на діяльність колективу.

Проблема діагностичних методів психологічного дослідження. Психологічні тести та їх оцінка. Соціально-психологічний тренінг спілкування.

Психологія безпеки праці.

Тема 13. Процес навчання. Оцінка знань, умінь, навичок.

Навчання, як процес оволодіння знаннями, вміннями та навичками.

Діяльність інструктора в навчальному процесі: планування, організація, поточний контроль, аналіз результатів.

Урок – основна форма організації навчання.

Специфіка організації навчання на автотренажерах і учбових автомобілях.

Перевірка знань, умінь і навичок – важлива частина навчального процесу. Категорії оцінки.

Облік навчальної роботи.

Тема 14. Суть, мета завдання і принципи виховання.

Навчання і виховання. Формування особистості як мета виховного процесу. Методи і засоби виховання.

Формування загальнолюдських цінностей, світоглядної і моральної культури учнів. Економічне, правове і екологічне виховання учнів. Трудове виховання та технічна творчість.

Передовий педагогічний досвід, шляхи і засоби його використання під час навчання учнів.

Тема 15. Інструктор з індивідуального навчання водінню як вихователь.

Психологічні особливості педагогічної діяльності інструктора з індивідуального навчання водінню. Вплив особистості педагога на формування у слухачів моральних властивостей і якостей. Психологічні основи такту і професійної етики.

Педагогічна майстерність інструктора з індивідуального навчання водінню і шляхи її підвищення. Способи оволодіння педагогічною майстерністю в процесі професійно-педагогічної діяльності.

Вимоги до інструктора з індивідуального навчання водінню.

Соціальна і педагогічна роль спілкування. Участь у семінарах, конференціях по узагальненню передового досвіду. Вивчення і використання передового досвіду як умови самовдосконалення педагогічної майстерності інструктора.

Естетичне виховання, завдання естетичного виховання.

Перелік основних обов'язкових засобів навчання

Професія «Інструктор з індивідуального навчання водінню»
Код – 5149

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб	Примітка
		Для групового користування	
1	2	3	4
1.	Комп'ютери з програмним забезпеченням	1 на 2-х слухачів	
2.	Дорожні знаки або комп'ютерна програма	Комплект , або програма 1х 2-х слухачів	
3.	Електрифікований макет світлофора	1 комплект на клас	
4.	Навчальні посібники з дорожньої розмітки	1 комплект на клас	
5.	Плакати з будови та технічного обслуговування автомобіля (автобуса) або комп'ютерна програма	1 комплект, або програма 1х2-х слухачів	
6.	Плакати або комп'ютерна програма з надання першої домедичної допомоги	1 комплект, або програма 1х 2-х слухачів	
7.	Плакати або прилади з психофізіології праці водія	не менше 3-х комплектів на клас	
8.	Комп'ютерна програма з основ керування транспортним засобом і безпеки дорожнього руху	1 на 2-х слухачів	
9.	Навчальні транспортні засоби	2 на групу	
10.	Прицеп	1 на групу	
11.	Технічні засоби навчання і контролю знань.	1 на 2-х слухачів	
12.	Комп'ютерна програма з Правил дорожнього руху і безпеки руху та по інших предметах	1 на 2-х слухачів	
13.	Маневровий майданчик з твердим покриттям	1 не менше 320 кв.м.	

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія – інструктор з індивідуального навчання водінню

Код-5149

Спеціалізація – індивідуальне навчання водінню транспортних засобів

Бали	Теоретичні знання	Практичне уміння
6	Слухач з розумінням відповідає на запитання по програмному матеріалу, але не в повній мірі, з допуском багатьох помилок.	З консультативною допомогою ведучого інструктора виконує більшість вправ з практичного володіння транспортною засобу, допускаючи помилки по окремим вправам.
7	Слухач самостійно відповідає на запитання по програмному матеріалу, але допускає у відповідях помилки.	Слухач самостійно виконує вправи по завданню ведучого інструктора, але допускає окремі помилки при їх виконанні.
8	Слухач дає достатньо повні відповіді на запитання викладача по програмному матеріалу, допускаючи незначні помилки.	Слухач самостійно виконує вправи, задані ведучим інструктором, допускаючи незначні помилки.
9	Слухач дає достатньо повні відповіді на запитання викладача. При вирішенні практичних задач допускає окремі помилки.	Слухач самостійно виконує більш складні вправи по завданню ведучого інструктора, допускає окремі помилки.
10	Слухач дає достатньо повні відповіді на запитання викладача по програмному матеріалу і практично не допускає помилок.	Слухач самостійно і на досить високій швидкості виконує вправи по завданню ведучого інструктора, практично не допускаючи помилок при їх виконанні.
11	Слухач володіє узагальненими системними знаннями навчальної програми з усіх питань. Дає повні і чіткі відповіді на всі запитання викладача не допускаючи помилок. Має пізнавальний інтерес до професії інструктор з індивідуального навчання водінню.	Слухач самостійно і в повному обсязі виконує всі вправи на досить великій швидкості. Виконуючи вправи в якості інструктора чітко реагує на помилки слухача і спокійно вказує на них, даючи рекомендації по їх виправленню. Має пізнавальний інтерес до обраної професії: інструктор з індивідуального навчання водінню.
12	Слухач володіє повними, системними знаннями навчального матеріалу. При відповіді на запитання викладача показує високі знання з використанням додаткових посібників. Не допускає помилок у відповідях. Має пізнавальний інтерес до обраної професії: інструктор з індивідуального навчання водінню	Слухач самостійно і в повному обсязі виконує всі вправи та прийоми з практичного водіння транспортною засобу на високій швидкості. Виконуючи вправи як інструктор чітко реагує на помилки слухача і спокійно вказує на них, даючи рекомендації по їх виправленню. В повному обсязі знає порядок ведення дорожньої документації, та порядок технічного обслуговування транспортною засобу. Має пізнавальний інтерес до обраної професії: інструктор з індивідуального навчання водінню.

Примітка: В навчальній документації оцінки виставляються цифрами від 6 до 12.

В свідоцтві про присвоєння (підвищення) робітничої професії оцінки виставляють цифрами і словами (6 (шість), 7 (сім) і т.д.).

Список рекомендованої літератури:

1. Державний стандарт професійно-технічної освіти ДСПТО 8322.01.00.60.24-2012
2. Костів Б.І. Експлуатація автомобільного транспорту. – К.: вид. «Світ», 2004.
3. Винокурова Л.Е., Васильчук М.В. Основи охорони праці. – К.: Вікторія, 2001.
4. Екологічне законодавство України. – К.: «Істина» - 2012.
5. Правила дорожнього руху України. – Х., 2013.
6. Марков О.Д. Організація автосервісу. – Львів: Оріяна-Нова, 1998.
7. Закон України «Про автомобільний транспорт». - К.: Основа, 2008.
8. Перепелюк В. «Адміністративне судочинство». – К.ЦППР, 2007.
9. Закон України «Про дорожній рух». - Х.ПП «ІГВІНІ», 2009.
10. Кодекс законів про працю України. - Х.ПП «ІГВІНІ», 2008.
11. Таисман В.І. «Електробезпека на виробництві».-К. «Охорона праці», 2002.
12. Трахтенберг І.М. та ін. «Гігієна праці та виробнича санітарія». - К. «Охорона праці», Ш, 1997
13. Кисликов В.Ф., Лущик В.В. «Будова й експлуатація автомобілів» - К. «Либідь», 2009
14. Закон України «Про професійно-технічну освіту».Ш, 2009
15. Кримінальний Кодекс України.К. 2012
16. Конституція України, Ш, 2012

ЗМІСТ

	Стор.
1. Державний стандарт професійно-технічної освіти (ДСПТО 5149.01.00.60.22-2013)	1
2. Розробники, керівник проекту, наукові консультанти	2
3. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від «27» червня 2013 року	3
4. Погодження	4
5. Аркуш погодження	5
6. Загальні положення	6
7. Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника ПТНЗ	7
8. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників Професії Інструктор з індивідуального навчання водінню	8
9. Навчальний план підвищення кваліфікації старших інструкторів з індивідуального навчання водінню та переатестації інструкторів індивідуального навчання водінню	9
10. Типова програма з предмета «Основи законодавства України»	9
11. Типова програма з предмета «Охорона праці та навколишнього середовища»	10
12. Типова програма з предмета «Особливості будови транспортних засобів нових моделей і їх технічне обслуговування»	11
13. Типова програма з предмета «Правила дорожнього руху»	13
14. Типова програма з предмета «Основи безпеки дорожнього руху та перша домедична допомога при ДТП»	14
15. Типова програма з предмета «Професійна етика та культура водіння»	15
16. Професійно-практична підготовка	17
17. Перелік основних обов'язкових засобів навчання	23
18. Критерії кваліфікаційної атестації випускників	24
19. Список рекомендованої літератури	25
20. Зміст	26